

Talemanuskript til brug for samråd om ministerens udtalelser om kvinder

Spørgsmål U

”Vil ministeren redegøre for, hvordan ministerens holdning og udtalelser om, at ”kvinder er uden moral og ære”, at ”kvinder er ude af stand til at opbygge og opretholde en levedygtig menneskelig civilisation”, at ”kvinder er i deres følelsers vold og uden tilstrækkelig kontakt med deres forstand”, at ”kvinder er ude af stand til at bestyre magt med moderation” og ”hvorfor er kvinder generelt sådan? Jeg tror, det er medfødt – en del af deres biologi – for ellers ville disse karaktertræk ikke være så udbredte hos kvinder, som de er.” (jf. bl.a. <http://www.voxliberalis.dk/jeg-anklager-kvinder/>), vil påvirke den måde, ministeren som transport-, bygnings- og boligminister træffer beslutninger på, herunder f.eks. i forbindelse med, at ministeren skal udnævne og udpege diverse medlemmer til de mange bestyrelser, nævn, kommissioner og råd under ministerets ressort. Vil ministeren i forlængelse heraf redegøre for, hvorvidt ministeren fortryder sine udtalelser og ønsker at trække sine udtalelser tilbage?”

Svar

Lad mig først sige et par ord om mit syn på mennesker, og hvordan mennesker efter min mening skal møde og behandle hinanden.

Jeg mener, at vi skal behandle hinanden som individer, uanset at vi som mennesker også findes i grupper. Der er kvinder, der er mænd, der er socialister, og der er liberale, der er jyder, der er sjællændere, der er heteroseksuelle, og der er homoseksuelle og så videre og så videre.

Og selvom man tit kan sige noget om, at mennesker i den ene gruppe i højere grad er på den ene eller den anden måde end mennesker i en anden gruppe, så har jeg altid ment - både i 2010 og i dag - at vi skal møde og behandle hinanden som individer.

Tilbage i 2010 var jeg ikke politiker. Det betød, at jeg også kunne finde på at sige noget om ting, som absolut ikke havde med politik at gøre. Jeg var f.eks. i de år med i Smagsdommerne på DR2, hvor jeg så på balletforestillinger, kunstinstallationer og underlige film og bagefter havde en mening om både det ene og det andet og det tredje. Intet af det havde med politik at gøre,

men hvis jeg var blevet kulturminister, så havde I socialdemokrater sikkert alligevel haft en fest med det på et samråd som det, vi afholder nu.

"For ti år siden sagde du, at ballet er kedeligt - betyder det nu, at du vil tage støtten fra balletten?" ville kulturordfører Mogens Jensen så nok afkræve mig svar om på et samråd.

Nu sidder jeg her, fordi nogle dygtige, unge, liberale kvinder i 2010 bestyrede en blog med navnet "Damefrokosten" og spurgte mig, om jeg ikke ville skrive en kommentar til den offentlige kønsdebat.

"Jo," svarede jeg, "det vil jeg da gerne."

Og mens jeg skrev, tænkte jeg, at de da også skulle have et indlæg, som ikke bare var som at stikke en tunge ud af vinduet. Det måtte gerne være sådan, at mit bidrag til debatten faktisk gav Damefrokosten flere læsere. Så jeg gav den lidt ekstra gas.

Emnet valgte jeg for at levere et modspil til de mange indlæg fra feminister om mænds dårligdomme, som også dengang prægede kønsdebatten. Mænd er som bekendt skyld i megen elendighed - noget af det er endda rigtigt:

Mænd har startet alle krige. Mænd er voldelige. Mænd misbruger børn. Unge mænd kører råddent i bil. Mænd skrider fra og svigter deres familier. Mænd er karklude, som deres koner ikke kan holde ud og derfor bliver nødt til at skride fra. Mænd kan ikke multitaske. Mænd dyrker netværk på arbejdspladsen og holder dygtige kvinder nede og ude fra chefgangene. Mænd tænker kun på sex. Mænd kan ikke forstå og tale om følelser. Mænd er træmænd. Mænds æresbegreber passer ikke til en moderne verden. Og "mænds skæg indeholder flere lortebakterier end toiletter".

Det sidste er en overskrift fra medierne.

Da jeg skrev mit indlæg til Damefrokosten, tænkte jeg, at jeg ville vende det troldspejl, som mænd så ofte udsættes for, mod kvinder. Jeg tænkte, at jeg kunne tillade mig det, fordi jeg ikke syntes, at det var forskelligt fra, hvad mænd udsættes for. Jeg tænkte også, at jeg kunne gøre det, fordi jeg ikke var politiker, og fordi mit indlæg derfor ikke ville blive forstået som om, jeg dermed ville gøre noget politisk.

Men så gik det bagefter hverken værre eller bedre, end at jeg blev politiker og endda også minister. Og så kunne mit nu

meget gamle indlæg pludselig bruges til at påstå, at jeg havde et horn i siden på halvdelen af de danske vælgere. Det var en fristelse, som var for stor til, at bl.a. Socialdemokraterne kunne modstå den.

Det ærgrer mig rigtigt meget, for jeg er en moderne mand, som er enormt glad for kvinder. Ikke bare kvinden i mit private liv, men også kvinder som politikere og som kolleger og chefer på de arbejdspladser, jeg har været på. Jeg kan huske, hvad jeg har stemt ved de seneste fire valg i Danmark - til to folketingsvalg, et EU-parlamentsvalg og et kommunalvalg - og jeg har stemt personligt på kvinder hver gang.

Og jo stærkere og mere selvsikre kvinder er, desto bedre synes jeg om dem. Men fordi jeg skrev, som jeg skrev i 2010, prøver nogen nu at påstå, at jeg er en gammeldags mandschauvinist, som helst ser kvinder jaget tilbage til en rolle som ydmyge og forsagte bestyrere af kødgryder.

Intet kunne være mere forkert, og det ærgrer mig derfor rigtigt meget, at jeg i 2010 dummede mig ved at skrive en tekst, som giver usaglige mennesker grundlag for at påstå det om mig.

* * * *

Jeg håber, at jeg hermed har gjort det klart, at mit gamle indlæg ikke har nogen relevans for mit virke som minister.

Men spørgsmålet om udpegning af kvinder til bestyrelser, nævn, kommissioner og råd under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet udgør en meget reel problemstilling, som jeg godt vil gå nærmere ind på.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at både transport- og byggeverdenen i høj grad er mandeverdener. Kik bare rundt i dette udvalg. Der er 20 mænd og 9 kvinder i Transport-, Bygnings- og Boligudvalget. Formanden er en mand. Næstformanden er også en mand. Og så er sammensætningen af udvalget oven i købet blevet lidt mere lige, efter at boligområdet er blevet tilført udvalget.

Jeg ser meget gerne en mere ligelig repræsentation af kønnene, også på mit område. Det er positivt for samfundet og den enkelte, at alles talenter kommer i spil uanset køn. Og jeg tror, der er en vigtig symbolværdi og inspirationskilde i at få flere kompetente kvinder på synlige poster inden for mandsdominerede områder – og vice versa.

Den kønsmæssige skævhed, som i høj grad kendetegner transportområdet, men også mange andre områder i samfundet, har konsekvenser i forhold til vilkårene for udpegning.

Det vil jeg gerne uddybe med et konkret eksempel. Det er en aktuel indstilling fra Kommissarius for Statens Ekspropriationer i Jylland om nye statsligt udpegede medlemmer til ekspropriationskommissionerne.

Ekspropriationskommissionerne bliver sammensat til de enkelte ekspropriationsforretninger på følgende måde: Kommissarius er altid formand, og hun – for det er en kvinde både i Jylland og på Øerne – udtager så to medlemmer fra den statslige liste og to medlemmer fra den kommunale liste. Medlemmerne på den statslige liste udpeges typisk efter at de gennem deres virke som udpeget på den kommunale liste har opnået erfaring med ekspropriationsområdet.

Kommissarius har nu indstillet fire mænd til den statslige liste, heraf tre til genudpegning og en til nyudpegning, og skriver så følgende til ministeriet om muligheden for at indstille kvinder som statsligt udpegede medlemmer:

”Jeg har som kommissarius i Jylland stillet 4 personer i forslag til Transport- og Bygningsministeren til beskikkelse som statslige kommissionsmedlemmer for den kommende 6 års periode. De statslige kommissionsmedlemmer udpeges af kommissarius til deltagelse i ekspropriationsforretninger, således at der altid er to statslige medlemmer i hver ekspropriationskommission. Herudover består kommissionen af to medlemmer udtaget fra kommunelisten, idet jeg dog af habilitetsårsager aldrig udtager medlem fra den stedlige kommune for forretningen. Kommunelisten er en oversigt over samtlige jyske kommuner, som efter et kommunalvalg meddeler kommissariatet, hvilke personer der kan påtage sig hvervet som medlem af en ekspropriationskommission.

Den aktuelle kommuneliste rummer 38 personer. Heraf er 34 mænd, det vil sige at der fra kommunernes side er fire kvinder, som kan udpeges til deltagelse i en kommission.

Kommissionsmedlemmerne udtages således, at der ved hver enkelt kommission søges sammensat de kompetencer, der måtte være relevante for den konkrete sag, det være sig i landbrugsmæssig, bygningssagkyndig eller anden henseende. Især for så vidt angår de statsligt udpegede medlemmer, som er ganske ofte på forretning, og dermed ”bærende elementer” i

kommissionerne, er denne overvejelse relevant. De kommunale medlemmer udpeges også til dels efter eventuelt behov for særlige kompetencer, men ellers efter en geografisk overvejelse og ud fra et ønske om, at der er en bred vifte af repræsentanter fra kommunelisten. Forholdet er det, at arbejdet i ekspropriationskommissionen kan være ganske tidkrævende for kommissionsmedlemmerne, som forventes at deltage fra en besigtigelsesforretning og videre til ekspropriationerne, som – afhængig af projektets karakter og omfang – kan være langvarige og mere eller mindre komplicerede. Erfaringen viser, at erhvervsaktive personer på kommunelisten har svært ved at afsætte den fornødne tid, og – såfremt de takker ja til opgaven – ofte må melde fra. De kvindeligt udpegede medlemmer af kommunelisten udpeges naturligvis af kommissarius på lige fod med de mandlige personer på listen.

Det ligger mig som kommissarius meget på sinde, at lodsejere kan føle sig trygge ved, at der er den fornødne viden og det fornødne erfaringsgrundlag for, at der sker en professionel og grundig sagsbehandling i forbindelse med ekspropriation. De statsligt udpegede kommissionsmedlemmer udpeges efter deres mangeårige erfaring og professionelle og personlige kompetencer. Som formand sørger jeg for løbende videndeling blandt kommissionsmedlemmerne. Der vil naturligt ad åre ske

en løbende udskiftning af de statsligt udpegede medlemmer, og netop derfor er jeg meget opmærksom på mulighederne for introduktion af de personer, som står på kommunelisten. Det til trods, er der desværre ikke denne gang grundlag for at pege på en kvinde, som statsligt udpeget medlem af ekspropriationskommissionerne.” Citat slut.

Denne redegørelse fra kommissarius i Jylland beskriver meget godt dilemmaet ved udpegningen. Skåret ind til benet siger hun jo, at kommunalbestyrelserne, som udgør ”fødekæden” i forhold til udpegning af medlemmer til ekspropriationssystemet, kun har udpeget 10 pct. kvinder, og de er alle erhvervsaktive, og har derfor p.t. ikke tid til at være statslige medlemmer.

På denne baggrund har jeg – om end uden begejstring – tiltrådt kommissarius’ indstilling og udpeget de fire mænd som statslige kommissionsmedlemmer.

Hvad angår udpegningen af bestyrelsesmedlemmer til statslige selskaber er der en tilsvarende problemstilling, men der er også en bestemt proces og nogle regler, som jeg godt vil redegøre for.

Det er Regeringens Ansættelsesudvalg, som er et af regeringens faste udvalg, der behandler sager om udpegninger til bestyrelser. Sådan var det også under den tidligere regering og

under den socialdemokratiske regering og under de tidligere borgerlige regeringer.

Udpegning af et bestyrelsesmedlem til f.eks. et aktieselskab under mit ressort vil således skulle gennemgå regeringens fælles procedure i Ansættelsesudvalget.

Rent praktisk foregår det på den måde, at jeg indstiller potentielle bestyrelseskandidater til udvalget, som så tager stilling til sagen.

Når jeg fremover skal indstille en person til en post som bestyrelsesmedlem, vil der først skulle ses på, hvilke kompetencer der er behov for i selskabets bestyrelse.

Kompetencerne afhænger selvfølgelig af, hvad det er for et selskab, og den økonomiske og strategiske situation, som selskabet befinder sig i. Men nogle kompetencer er fælles i alle selskaber – en bestyrelse bør naturligvis have personer med f.eks. erhvervsmæssige og økonomiske kompetencer på et højt ledelsesmæssigt niveau.

I andre tilfælde kan andre kompetencer fra særlige brancher eller funktioner også være relevante. F.eks. er det angivet i lovgrundlaget for den selvstændige offentlige virksomhed,

Naviair, at det er hensigten, at bestyrelsen samlet skal have generelle erhvervs- og ledelsesmæssige kompetencer samt indsigt i luftfartsområdet.

Ved opstilling af en profil på et nyt bestyrelsesmedlem vil det naturligvis være relevant at se på de kompetencer, som allerede findes i bestyrelsen, og dermed hvilke kompetencer der mangler. På den baggrund opstilles et felt af kandidater til den pågældende post.

Andre forhold kan også spille ind. Det vil for eksempel også være relevant at se på, om en kandidat har den fornødne tid til at varetage en bestyrelsespost.

Det er det grundlag, som regeringens ansættelsesudvalg behandler sagen på. Min opgave som minister er at sikre, at udvalget har et objektivt og sagligt grundlag at træffe sine beslutninger på.

Hvad angår den kvindelige repræsentation i bestyrelsen skal jeg henviser til Finansministeriets publikation: ”Statens ejerskabspolitik 2015”, hvor der anføres, at det fremgår af ligestillingsloven, at bestyrelsen i et statsligt selskab bør have en afbalanceret sammensætning af kvinder og mænd. Derved

forstås, at der bør stræbes efter, at hvert køn er repræsenteret med minimum en tredjedel.

Jeg kan oplyse, at staten er eneejer i 5 af de 9 selskaber under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Oplysninger om bestyrelsessammensætningen i alle selskaber er offentligt tilgængelige enten på selskabernes hjemmeside eller i selskabernes årsrapport. Desuden har ministeriet en oversigt på sin hjemmeside.

Overordnet set vil jeg blot nævne, at ud af 43 bestyrelsesposter, som transport-, bygnings- og boligministeren udpeger, er der kvinder på de 16 poster. Det svarer til en kvindelig repræsentation på 37 pct.

Det kan selvfølgelig diskuteres, om procenten burde være højere. Men den er i hvert fald væsentligt højere end i den private sektor. Det fremgår af Erhvervsstyrelsens redegørelse af 3. oktober 2016 til Folketinget, at andelen af kvindelige bestyrelsesmedlemmer valgt af generalforsamlingen i de børsnoterede selskaber pr. 15. august 2016 udgør lige knap 16 pct. Tidligere har andelen dog været endnu lavere. I 2013 var andelen knap 10 pct.

DI har udarbejdet en analyse fra januar 2017 med overskriften ”Markant flere kvinder i ledelse og bestyrelser”. Analysen viser, at bestyrelserne i de store (Large Cap) selskaber tæller stadig flere kvinder. Andelen af generalforsamlingsvalgte kvinder i selskabernes bestyrelser steg fra 10 pct. i 2008 til 19 pct. i 2013, og i 2016 var andelen oppe på 26 pct.

DI har endvidere opgjort andelen af kvinder i virksomhedernes øverste, daglige ledelse altså i posterne som direktør eller vicepræsident (VP) og i posten som adm. direktør (CEO).

Undersøgelsen omfatter i alt ca. 3.000 virksomheder med over 50 ansatte. Analysen viser, at for alle virksomheder med over 50 ansatte er andelen af kvinder i CEO-poster steget fra ca. 7 pct. i 2002 til over 12 pct. i 2015. Tendensen er, at flere kvinder kommer i CEO stillinger.

I ledelseslaget herunder er kvindernes andel af VP-poster steget fra 14 pct. i 2002 til 21 pct. i 2015.

Tallene viser, at det går fremad med kvindernes andel, om end det går langsomt. Selv om der er kommet flere kvinder på direktionsgangene, er tallet jo stadig på et forholdsvis lavt niveau.

Det betyder, at der kan være vanskeligheder med at finde kvinder med de rette kompetencer til bestyrelserne.

Det er nemlig ofte gennem arbejdet som medlem af direktionen i en større privat virksomhed, at såvel mandlige som kvindelige direktører opnår den erfaring, der senere kan være relevant for at bestride en bestyrelsespost.

Og jeg vil endnu en gang understrege, at udgangspunktet for valg af bestyrelsesmedlemmer til de statslige selskaber er de ønskede kvalifikationer, som vedkommende skal besidde, og de kompetencer der er brug for i bestyrelsen. Det samme gælder selvfølgelig også i forhold til råd og nævn.

Tak for ordet!